POLITISK KRONIK

UDLANDET

April 1970

1. – Premierminister Leabua Jonathan af Lesotho meddeler, at kong Moshoeshoe II, der siden begivenhederne i januar (se 27/1) har været holdt i husarrest, vil forlade landet på ubestemt tid. Under hans fraværelse vil dronning Mamohato fungere som regent. – 3. Kong Moshoeshoe II forlader Lesotho for foreløbig at tage ophold i Holland, hvor han har fået politisk asyl for 6 måneder.

3. – Ved præsidievalget i den nye finske rigsdag (se 15.-16./3) er samlingspartiet gået med til at støtte centerpartiets kandidat til formandsposten, Nestori Kaasalainen, men ved afstemningen kaster landsbygdpartiet sine 18 stemmer på socialdemokratiets kandidat Rafael Paasio, der vælges med 104 stemmer mod Kaasalainens 93. Kaasalainen vælges til første viceformand med 196 stemmer, hvorefter landsbygdpartiet sikrer valget af Olavi Lähteenmäki, samlingspartiet, til anden viceformand med 112 stemmer, medens folkedemokraten Matti Koivunen får de socialistiske partiers 83 stemmer. – 7. Præsident Kekkonen opfordrer samlingspartiets formand Juha Rihtniemi til at danne en parlamentarisk flertalsregering. Rihtniemi modtager opfordringen, men opgiver 10/4, efter at socialdemokraterne, folkedemokraterne og centerpartiet har nægtet at forhandle om et regeringsprogram under Rihtniemis ledelse. – 13. Præsident Kekkonen tilkalder Rafael Paasio, der i sin egenskab af rigsdagens formand får til opgave at undersøge mulighederne for en flertalsregering og derefter forelægge præsidenten forslag til en regeringskoalition.

Det meddeles, at fhv. udenrigsminister Jiri Hajek og 7 andre fremtrædende medlemmer af Czekoslovakiets kommunistiske parti, alle tidligere medlemmer af centralkomiteen, er blevet ekskluderet af partiet.

Efter at det militære direktorat i Dahomey (se 10/12 1969) 28/3 havde standset præsidentvalget, der begyndte 3/3 og skulle være afsluttet 31/3, meddeler direktoratets formand, oberstløjtnant Emile de Sousa, at valget definitivt er annulleret og bebuder, at der i løbet af en måned vil blive dannet en national samlingsregering. Forhandlinger mellem to af præsidentkandidaterne, Hubert Maga (præsident 1960–63) og Justin Ahomadegbé (premierminister 1964–65) resulterer omkring midten af april i en overenskomst om indførelse af et rotationssystem og offentliggørelse af et forfatningsudkast om oprettelse af et præsidentskabsråd, hvis 3 medlemmer skiftes til at være statsoverhoved. Forslaget tiltrædes af den tredie præsidentkandidat Sourou Migan Apithy (præsident 1964-65), medens den fjerde, fhv. præsident Zinsou, afsat ved kuppet i december 1969, trækker sig tilbage.

6. – Den vesttyske udenrigsminister Walter Scheel meddeler, at forbundsregeringen har hjemkaldt sin chargé d'affaires og det øvrige ambassadepersonale i Guate-

mala og henstillet til Guatemalas ambassadør i Bonn at forlade forbundsrepublikken. Denne reaktion er fremkaldt af mordet på den vesttyske ambassadør i Guatemala Karl von Spreti, som var blevet bortført af en oppositionsgruppe, der for at frigive ham forlangte 700.000 dollars i løsepenge og frigivelse af 25 politiske fanger, hvilket den guatemalske regering under præsident Montez Montenoegro (se 1/3) afviste med henvisning til, at det stred mod forfatningen, eftersom de pågældende fanger var dømt lovligt og retfærdigt. Karl von Spreti er den 9. diplomat i Latinamerika, der siden september 1969 er blevet bortført af partisaner og holdt som gidsel med krav om løsladelse af politiske fanger.

8. – Senatet forkaster præsident Nixons kandidat, dommer Harrold Carswell, til posten som højesteretsdommer, der blev ledig ved Abe Fortas' tilbagetræden (se 14/5 1969). I november 1969 forkastede senatet Nixons første kandidat til posten, dommer Clement Haynsworth. Begge de vragede er sydstatsmænd, og Nixon udtaler 9/4, at dette er grunden til senatets holdning, og at hans næste kandidat vil blive en mand fra nordstaterne.

10. – Ved parlamentsvalget i Rhodesia (se 2/3) erobrer premierminister Ian Smith's Rhodesiske Front alle 50 europæiske pladser, medens 7 af de 8 afrikanske pladser tilfalder centrumpartiet under Pat Bashford og den ottende den nationale folkeunion, der får valgt Josiah Gondo, en tidligere leder af partiets forgænger, det forenede folkeparti. Republikansk Alliance, et parti til højre for Rhodesiske Front, opnår ingen mandater. Centrumpartiet er modstander af flertalsstyre – en mand en stemme – men også af regeringspartiets racepolitik (»separat udvikling«). Foruden de valgte afrikanske medlemmer udpeges andre 8 af stammehøvdinge m. fl. – 13. Ian Smith danner regering, der dog næsten er identisk med den tidligere. – 14. Regeringen udnævner Clifford Dupont til republikken Rhodesias første præsident. – 30. De 50 europæiske medlemmer af parlamentet vælger som foreskrevet i forfatningen 10 europæiske senatorer.

12. – Den græske komponist Mikis Theodorakis, tidligere kommunistisk deputeret, løslades af den græske regering og ankommer dagen efter til Paris ledsaget af generalsekretæren i det franske radikale parti, Jean-Jacques Servan-Schreiber, der ved personlig henvendelse til ministerpræsident Papadopoulos har udvirket hans løsladelse mod at love, at Theodorakis' nærværelse i Paris ikke udnyttes politisk. 29/4 opfordrer Theodorakis ved en pressekonference til en samling af de græske modstandsbevægelser: Patriotisk Front, en prokommunistisk undergrundsbevægelse, som han selv var med til at starte for 3 år siden, Demokratisk Forsvar, hvis ledere blev dømt i Athen for 3 uger siden, og professor Andreas Papandreous Panhelleniske Befrielsesbevægelse. Theodorakis benægter rigtigheden af Servan-Schreibers udtalelse om, at han har forpligtet sig til at afstå fra politisk virksomhed.

18. – Det nordirske regeringsparti, unionisterne, taber 2 suppleringsvalg til de protestantiske unionister. Den ene af de nye parlamentsmedlemmer er den yderligående prebyterianske præst Ian Paisley, der efterfølger fhv. premierminister Terence O'Neill, som har nedlagt sit mandat efter at være blevet udnævnt til livsvarigt medlem af det engelske overhus. Partistillingen i det nordirske parlament er herefter: Unionisterne 29, uafhængige unionister 8, protestantiske unionister 2, nationalister 5, det nordirske arbejderparti 2, det republikanske arbejderparti 2, uafhængige 4. 19/3 udstødtes 5 medlemmer af den unionistiske parlamentsgruppe, fordi de den foregående dag enten havde stemt imod eller undladt at stemme ved afstemningen om et tillidsvotum til regeringen. – 21. Tilhængere af Den nye Ulsterbevægelse daner et nyt parti, Alliance-

partiet. Partiet omfatter moderate protestanter og katolikker og går ind for bevarelse af den forfatningsmæssige forbindelse mellem Nordirland og Storbritannien.

19. – Allerede før alle stemmer er talt op ved præsidentvalget i Columbia gør både regeringspartiets, den nationale fronts, kandidat Midael Pastrana Borrero og Gustavo Rojas Pinilla, det nationale folkeparti, krav på at have vundet. I de følgende dage kommer det til sammenstød mellem Rojas Pinillas tilhængere og sikkerhedsstyrkerne, og 21/4 erklærede præsident Carlos Llaras Restrepo undtagelsestilstand. Efter at 98. pct. af stemmerne er talt op, har Pastrana et forspring på ca. 50.000 stemmer og bliver erklæret for valgets sejrherre. Rojas Pinilla, der offentlig udtaler tvivl om valgresultatet, bliver sat i husarrest.

20. - Præsident Nixon meddeler, at yderligere 150.000 mand amerikanske tropper i løbet af de kommende 12 måneder vil blive trukket tilbage fra Vietnam. Siden den første meddelelse om tilbagetrækning blev givet i juni 1969, har i alt 115.500 mand forladt Vietnam. Han tilføjer, at uddannelsen og udrustningen af sydvietnamesiske tropper væsentligt har oversteget de oprindelige forventninger, og siger, at hvis den forøgede fjendtlige aktivitet i Vietnam, Laos og Cambodia skulle bringe de tilbageværende amerikanske tropper i fare, vil USA ikke tøve med modforanstaltninger. – 30. Præsident Nixon meddeler, at amerikanske tropper i Vietnam har fået ordre til at overskride grænsen til Cambodia for sammen med sydvietnamesiske tropper at gå til angreb på de hovedkvarterer og andre baseanlæg som NFL støttet af nordvietnamesiske afdelinger har bygget op i grænseområdet ved Sydvietnam.

21. – Efter at forhandlingerne mellem det østrigske folkeparti og socialisterne om en koalitionsregering (se 1/3) er brudt sammen, danner dr. Bruno Kreisky ren socialistisk mindretalsregering. Rudolf Häuser bliver vicekansler og socialminister, Østrigs tidligere ambassador i Praha Rudolf Kirchschläger udenrigsminister og Hannes Androsch finansminister.

Regeringen i Trinidad og Tobago erklærer landet i undtagelsestilstand efter flere ugers stadig mere voldsomme demonstrationer af »Black Power«-bevægelsen og plyndringer. Samme dag gør en del af Trinidad og Tobago-regimentet på 800 mand (landets hær) mytteri og besætter delvis Chaguaramas basen. Det meddeles, at to af »Black Power«-lederne, fagforeningslederen George Weekes og Clive Numez, er arresteret, medens en tredie, Geddes Granger, eftersøges. Han meldes arresteret 23/4. Politikorpsets 2.000 og kystvagtens 200 mand samt den største del af hæren forbliver loyale mod regeringen. – 24. meddeles fra Port of Spain, at mytteriet er brudt sammen. De oprørske tropper har overgivet sig og er gået ind på at løslade de gidsler, de havde taget.

22. – Valget i Sydafrika resulterer i, at regeringspartiet Det nationale parti trods tilbagegang i mandater bevarer et overvældende flertal i parlamentet, idet det med 54.4 (1966: 58.6) pct. af de afgivne stemmer får 117 (126) af i alt 166 mandater. Oppositionspartiet Det forenede parti under ledelse af Sir de Villiars-Graaf får med samme andel af stemmerne som i 1966, ca. 37 pct., 47 mandater mod 39, og endelig genvælges apartheid-bekæmperen fru Helen Suzman som Det progressive partis eneste repræsentant. De progressive, der opstiller i 19 valgkredse, får godt 3.4 pct. af stemmerne mod ca. 3.2 pct. i 1966. (Resultatet fra en valgkreds mangler, idet valget på grund af en kandidats død under valgkampen er udsat). Udbryderne fra nationalisterne under den tidligere trafikminister Albert Hertzog, der har dannet Det rekonstruerede nationale parti, Herstigte Nasionale Party (se 26/10 1969) havde opstillet i

80 valgkredse og samlede ca. 3.5 pct. af de afgivne stemmer, men får ingen valgt.

24.– Som den femte stat – de andre er USSR, USA, Frankrig og Japan – bringer Kina ved egen raket sin første kunstige jordsatellit, vægt 173 kg, i en bane, der fører den over både USSR og USA.

Gambia bliver republik indenfor Commonwealth efter en folkeafstemning. Premierminister Sir Dauda Kairaba Jawara bliver republikkens første præsident.

26. – På det norske høyres landsmøde vælges handelsminister Kåre Willoch til partiets formand efter bankchef Sjur Lindebrække, der ikke ønsker genvalg. Før landsmødet har udenrigsminister John Lyng meddelt, at han har besluttet at udtræde af regeringen, og at ministerskiftet i forståelse med statsminister Per Borten vil finde sted i midten af maj. Lyngs tilbagetræden skyldes hans ønske om at give plads for yngre kræfter.

29. – Ved parlamentsvalget i den canadiske provins Quebec vinder de liberale under deres nye leder, den 36-årige Jean Robert Bourassa, det absolutte flertal med 72 (1966: 51) af parlamentets 108 mandater. Det hidtidige regeringsparti, Union Nationale, under premierminister Jean-Jacques Bertrand, får kun 17 (55) mandater, det konservative Ralliement des Créditistes under Camil Samson 12 (0) og det separatistiske Parti Quebecois under René Levesque 7 (0) mandater. I 1966 valgtes desuden 2 uafhængige. Levesque opnår ikke valg, men hans parti får næsten en fjerdedel af de afgivne stemmer, mere end noget af de andre partier med undtagelse af de liberale, der får 46 pct. af stemmerne. Et hovedspørgsmål ved valget er Quebecs fremtidige status. Union Nationale kræver, at den føderale regering skal underskrive en forfatning, der giver Quebec langt større beføjelser end hidtil, og har truet med, at de, hvis dette ikke skete, ville afholde folkeafstemning om uafhængighed for Quebec i 1974. Parti Quebecois går videre og kræver øjeblikkelig uafhængighed for Quebec, der kun skal være forbundet med resten af Canada ved en told- og møntunion.

Maj 1970

1. – Det militære direktorat i Dahomey meddeler, at Hubert Maga er udnævnt til statsoverhoved for 2 år og i samme tidsrum skal være formand for præsidentskabsrådet, hvis 2 andre medlmmmer, Ahomadegbé og Apithy (se 3/4) skal beklæde posten som statsoverhoved henholdsvis 1972-74 og 1974-76. Hubert Maga der også bliver regeringschef, overtager desuden posten som indenrigs- og forsvarsminister; Zaouda Badarou bliver udenrigsminister ligesom i præsident Zinsous kabinet.

Amerikanske og sydvietnamesiske tropper rykker ind i Cambodia i et forsøg på at lokalisere og ødelægge Vietcongs hovedkvarterer (se 20/4). – 2. Det amerikanske luftvåben foretager efter 18 måneders pause igen bombeangreb mod mål i Nordvietnam. 4/5 meddeler det amerikanske forsvarsministerium, at bombeangrebene er indstillet. – 5. Præsident Nixon erklærer, at de amerikanske tropper vil være ude af Cambodia igen i løbet af 7 uger. I Peking opretter Cambodias afsatte statschef fyrst Norodom Sihanouk en eksilregering, der straks anerkendes af Den kinesiske Folkerepublik. – 5. Nordvietnams og FNL's delegerede ved fredssamtalerne i Paris sender afbud til det 66. møde som protest mod USA's bombeangreb mod Nordvietnam. Det 27. møde afholdes 21/5. – 8. Præsident Nixon

udtaler, at indrykningen i Cambodia vil forkorte krigen i Sydøstasien og lover, at USA's landtropper vil være ude af Cambodia med udgangen af juni. – 12. Vicepræsident Nguyen Cao Ky erklærer, at Sydvietnam er rede til at holde tropper i Cambodia, så længe den nye regering under Lon Nol ønsker det. – 17. Cambodias næststørste by Kampong Cham, der er blevet omringet af nordvietnamesiske tropper og partisaner, undsættes af cambodianske styrker. – 27. Efter et møde i Saigon af Sydvietnams og Cambodias udenrigsministre meddeles, at de sydvietnamesiske styrker rykkede ind i Cambodia efter aftale med Cambodias regering, og at tropperne vil blive trukket tilbage, når de har løst deres opgave. Præsident Nguyen Van Thieu erklærer, at de sydvietnamesiske styrker til operere i Cambodia på ubestemt tid, efter at de amerikanske tropper har forladt landet, og at de behøver amerikansk logistisk støtte.

2.-4. – På det norske Venstres landsmøde vælges arbejds- og kommunalminister Helge Seip til partiets formand i stedet for Gunnar Garbo. Gunnar Garbo bliver politisk næstformand og Hallvard Eika næstformand for organisationsspørgsmål. – 22. Ved en rekonstruktion af den norske regering efterfølges John Lyng på udenrigsministerposten af formanden for Høyres stortingsgruppe Svenn Stray. Samtidig udnævnes forsvarsminister Otto Grieig Tidemand (h.) til handelsminister efter Kåre Willoch (h.), og til forsvarsminister udnævnes fylkesmand Gunnar Hellesen (h.) (se 26/4).

5. – Formanden for den finske rigsdag Rafael Paasio meddeler præsident Kekkonen, at hans undersøgelser (se 3/4) viser, at der ikke er grundlag for at danne en flertalsregering. Præsidenten opfordrer derefter samlingspartiets formand Juha Rihtniemi til at danne regering af de partier, der havde fremgang ved valget i marts (samlingspartiet og landsbygdpartiet) eventuelt suppleret med andre partier, som måtte være villige til at deltage i et sådant regeringssamarbejde. Rihtniemi forsøger at danne en flertalsregering på så bred basis som muligt, men socialdemokraterne og folkedemokraterne afviser at gå ind i en regering under Rihtniemis ledelse, og centerpartiet erklærer, at det ikke kan medvirke i en ikke-socialistisk flertalsregering. Samlingspartiet, landsbygdpartiet, det liberale folkeparti, det svenske folkeparti og Kristeligt Forbund erklærer sig villige til forhandlinger om en ikke-socialistisk mindretalsregering, og Rihtniemi foreslår præsidenten, at et sådant forsøg gøres. 15/5 udnævner præsidenten imidlertid en ekspeditionsregering under ledelse af overborgmesteren i Helsingfors Teuvo Aura med adm. direktør i arbejdsgiverforeningen Päiviö Hetemäki som vicestatsminister og finansminister og industriminister i Koivistos regering Väinö Leskinen som udenrigsminister. Aura selv er næstformand i det liberale folkeparti, Hetemäki tilhører samlingspartiet, Leskinen er en fremtrædende socialdemokrat, og flertallet af de øvrige ministre deltager eller har deltaget aktivt i partipolitik, men ingen af ministrene repræsenterer sit parti i regeringen. Statsminister Aura fremhæver, at formålet er snarest muligt at vende tilbage til en parlamentarisk regering.

6. – Den irske Republiks premierminister Jack Lynch meddeler, at han har anmodet landbrugsminister Neil Blaney og finansminister Charles Haughey om at træde tilbage på grund af deres holdning til hans ikke-interventionspolitik over for Ulster, og at socialminister Kevin Boland har taget sin afsked. Senere på dagen giver Fianna Fail's parlamentsgruppe premierministeren et enstemmigt tillidsvotum. – 7. I det engelske underhus udtaler indenrigsminister James Callaghan sin påskønnelse af premierminister Lynch's holdning og erklærer, at der er tilstrækkeligt militær og politi i Nordirland til at imødegå ethvert kriminelt anslag mod Nordirlands forfatningsmæssige stilling. – 8.

De forhenværende ministre Blaney og Haughey afviser, at de skulle være indblandet i våbensmuglerier til Nordirland. – 9. Parlamentet i Dublin giver premierminister Lynch et tillidsvotum med 73 stemmer mod 66. (Partistillingen er: Fianna Fail 75, Fine Gael 51 og arbejderpartiet 17). – 28. De fhv. ministre Haughey og Blaney arresteres sigtet for sammen med tre andre at have konspireret om ulovlig import af våben. Fhv. socialminister Boland udtaler, at premierminister Lynch har gjort sig skyldig i forræderi uden sidestykke og kræver, at han skal gå af.

11. – FN's sikkerhedsråd vedtager en resolution, hvori det tilslutter sig konklusionen i en undersøgelse, som er foretaget af en repræsentant for generalsekretær U Thant, og som går ud på, at det overvældende flertal af befolkningen i Bahrain (ca. 200.000 indbyggere) ønsker anerkendelse af Bahrain som en uafhængig og suveræn stat med ret til selv at bestemme sit forhold til andre stater. Hermed ender en længe standende strid mellem Persien og Bahrain, der var under persisk jurisdiktion, indtil territoriet for 150 år siden blev udlejet til Storbritannien og blev et britisk protektorat. I over 100 år har Persien gjort krav på at få suveræniteten over Bahrain tilbage, hvilket ikke blot den britiske regering og Bahrains herskere (for tiden Sheik Kalifa bin Sulman al Khalifa), men i den senere tid også en række arabiske stater, især Saudiarabien, har modsat sig. – 14. godkender den persiske Majlis (andetkammer) resolutionen med 189 stemmer mod 4. I senatet sker godkendelsen enstemmigt 18/5. Hermed har Persien opgivet sit suverænitetskrav. Før sagen er helt klar, kræves dog en ændring af den persiske grundlov.

12. – Det amerikanske senat godkender præsident Nixons tredie forslag til Abe Fortas' efterfølger som højesteretsdommer, nordstatsmanden dommer Harry A. Blackman, Minnesota (se 8/4).

16. – Ved præsidentvalget i Den dominikanske Republik genvælges Joaquin Balaguer, der er kandidat for reformistpartiet (Partido Reformista) for en ny 4 års periode med 54 pct. af de afgivne stemmer. Hans 4 modkandidater repræsenterer små centrums- og højrepartier. Den tidligere præsident Juan Bosch, afsat 1963, der i midten af april er vendt tilbage til Santo Domingo efter 3 års ophold i udlandet, opfordrer sit parti, det venstreorienterede Partido Revolucionario Dominicano, til at boycotte præsidentvalget, og heller ikke de socialistiske partier opstiller. Bosch har erklæret, at han er tilhænger af et diktatur baseret på folkelig støtte.

18. – Israels fhv. premierminister David Ben-Gurion, der er 83 år, nedlægger sit mandat i Knesset efter 22 års uafbrudt medlemskab siden statens Israels oprettelse.

20. – Den østrigske landbrugsminister dr. Hans Öllinger i den nye socialistiske regering træder tilbage efter et hjerteanfald. Efter udnævnelsen til minister er det kommet for dagen, at han som ung mand var medlem af SS. – 22. På en ekstraordinær kongres i det østrigske folkeparti vælges partiets hidtidige generalsekretær Hermann Withalm til formand for partiet efter fhv. forbundskansler Josef Klaus, der straks efter valgnederlaget 1/3 nedlagde sine hverv i partiet. Til ny generalsekretær vælges fhv. landbrugsminister Karl Schleinzer.

Roger Garaudy (se 4.-8/2) ekskluderes af det franske kommunistparti.

21. – Det andet møde mellem den vesttyske forbundskansler Willy Brandt og den østtyske ministerpræsident Willi Stoph (se 19/3) finder sted i den vesttyske by Kassel under gadedemonstrationer mod Stoph. Mødet slutter, uden at der træffes aftale om et nyt møde.

27. – Ved valget i Ceylon vinder Sri Lanka (Ceylon) Frihedspartiet, hvis leder er fhv. premierminister fru Sirimavo

Bandaranaike, en overvældende sejr over premierminister Dudley Senanayake's Forenede nationale Parti. Frihedspartiet får 90 (1965: 41) mandater i det nye repræsentanternes hus, og hendes allierede, det trotzkistiske Lanka Sama Samaja og det (moskvatro) kommunistiske parti får henholdsvis 19 (10) og 6 (4), tilsammen 115 (55) af i alt 151 valgte medlemmer i repræsentanternes hus. Desuden har premierministeren ifølge forfatningen ret til at udpege 6 medlemmer til at repræsentere forskellige minoriteter i parlamentet. Det hidtidige regeringsparti får kun 17 (66) mandater, og 11 af 15 ministre opnår ikke genvalg. Tamilpartiet Det føderale Parti bevarer status quo med 13 (14) mandater. – 28. Premierminister Dudley Senanayake demissionerer, og 31/5 præsenterer fru Bandaranaike den nye 21 mand stærke koalitionsregering af Frihedspartiet, Lanka Sama Samaja og kommunister. Hun overtager selv udenrigsministeriet, forsvarsministeriet og ministeriet for planlægning, trotzkistlederen dr. N. M. Perera bliver ligesom i fru Bandaranaike's første regering 1960-65 finansminister, hans næstkommanderende dr. Colvin R, de Silva, bliver minister for plantageindustrien, og partiets generalsekretær Leslie Gunewardena transportminister. Det kommunistiske partis generalsekretær Pieter Keuneman overtager boligministeriet.

29. – Argentinas tidligere præsident Pedro Eugenio Aramburu bortføres fra sit hjem i Buenos Aires. Aramburu blev præsident i november 1955 efter Peronstyrets fald og havde magten indtil han efter valget i 1958 afløstes af Arturo Frondizi, der blev styrtet ved et militærkup. I slutningen af 1969 opfordrede Aramburu til en tilbagevenden til demokratiet i Argentina og antydede, at han var villig til at overtage posten som midlertidig præsident efter Ongania, indtil valg var overstået.

Juni 1970

1. – Den såkaldte Juan José Valle kommando, en organisation af tilhængere af ekspræsident Péron, har meddelt, at general Aramburu (se 29/5) vil blive henrettet. Péron, der lever i eksil i Spanien, udsender en erklæring, der udtaler afsky for bortførelsen og håbet om, at Aramburus liv vil blive skånet. – 3. Efter at der er fundet en erklæring fra de angivelige bortførere om, at Aramburu er skudt, udsteder regeringen en ordre om, at alle bortførere, der dræber eller skader deres ofre, skal henrettes ved skydning. – 8. Militærjuntaen under ledelse af de to værnschefer, general Alejandro Lanusse og admiral Pedro Gnavi, afsætter præsident Juan Carlos Ongania. – 14. Til ny præsident udpeges brigadegeneral Roberto Marcelo Levingston, der ved sin udnævnelse er militærattaché i Washington og Argentinas delegerede i det interamerikanske forsvarsråd.

Thailand beslutter at gribe direkte ind i krigen i Cambodia ved at sende frivillige. Ministerpræsident Thanom Kittikachorn udtaler, at hans regering dermed imødekommer et ønske fra Cambodia om militær støtte. – 4. Præsident Nixon erklærer, at alle væsentlige mål for de amerikanske tropper i Cambodia er nået, og tilbagetrækningen kan derfor genoptages planmæssigt ikke blot fra Cambodia, men også fra Sydvietnam. Den eneste amerikanske aktivitet i Cambodia efter 1/7 vil være luftoperationer mod fjendtlige bevægelser af tropper og materiel. – 7. Udenrigsminister William Rogers udtaler, at USA ikke vil gribe ind med nye troppestyrker i Cambodia, selv om Lon Nols re-

gering skulle komme i alvorlig fare. Dette gælder dog ikke, hvis fjendtlig fremtrængen i Cambodia igen skulle komme til at udgøre en trussel mod de amerikanske styrker i Sydvietnam. – 19. Det amerikanske udenrigsministerium har bekræftet, at USA og Thailand forhandler om betalingen af omkostningerne ved at sende thailandske tropper til Cambodia, når de amerikanske soldater er trukket tilbage. – 22. Det bekræftes af den amerikanske hærkommando i Saigon, at tilbagetrækningen fra Cambodia er begyndt. – 25. Cambodia mobiliserer alle mænd og kvinder mellem 18 og 60 år. Statsoverhoved Cheng Heng underskriver et dekret om oprettelse af et forsvarskorps.

4. – Kongeriget Tonga, bestående af ca. 150 øer i det sydlige Stillehav og med ca. 80.000 indbyggere, som i 70 år har været et britisk protektorat, bliver uafhængig og medlem af det britiske Commonwealth. Den regerende konge er Taufa'ahau Tupou IV.

6. – Præsident Nixon foretager den første ændring af sit kabinet, idet han udnævner undersekretær i udenrigsministeriet Elliot L. Richardson til sundheds-, undervisnings- og velfærdsminister i stedet for Robert H. Finch, der bliver præsidentens særlige rådgiver med hensyn til undervisnings- og ungdomsspørgsmål. – 10. udnævnes James D. Hodgson til arbejdsminister i stedet for George P. Shultz, der bliver ansvarlig for forberedelsen af budgettet.

6.-7. – Det finske centerparti afholder kongres, der på baggrund af valgnederlaget får et bevæget forløb. Dr. Johannes Virolainen genvælges dog som formand for partiet med klart flertal. På kongressens anden dag holder fhv. udenrigsminister Ahti Karjalainen en tale, hvori han erklærer, at han har grund til at tro, at der vil blive udskrevet valg, hvis der ikke senest til efteråret kan dannes en parlamentarisk regering (se 5/5). Han tilføjer, at dette kun kan ske ved en rekonstruktion af folkefrontsregeringen, der dog ikke behøver at have samme sammensætning som den foregående, idet de to socialistiske partier, der er mindretal i rigsdagen, også bør være mindretal i regeringen. Efter Karjalainens tale bemyndiger kongressen praktisk taget enstemmigt partiets ledelse til at medvirke i nye regeringsforhandlinger med det formål så snart som muligt at tilvejebringe en parlamentarisk flertalsregering med tyngdepunkt i centrumspartierne, dvs. centerpartiet, landsbygdpartiet og de to folkepartier. – 9. Med udgangspunkt i centerpartiets ændrede holdning til spørgsmålet om regeringsdeltagelse opfordrer præsident Kekkonen fhv. statsminister K.-A. Fagerholm (soc. dem.) til at foretage en ny undersøgelse af mulighederne for at tilvejebringe basis for en parlamentarisk flertalsregering. – 11. Fagerholm slutter sine sonderinger og anbefaler, at der søges dannet en flertalsregering med deltagelse af samtlige partier med undtagelse af samlingspartiet og Kristeligt Forbund. Han foreslår, at den nye regering kommer til at bestå af i alt 17 ministre, nemlig 8 fra de ikke-socialistiske og 8 fra de to socialistiske partier samt en upolitisk fagminister f. eks. på udenrigsministerposten. Da antallet af ministre ifølge forfatningen maksimalt er 16, vil en forøgelse af antallet til 17 kræve en grundlovsændring. – 12. Præsident Kekkonen opfordrer fhv. udenrigsminister Karjalainen til at danne regering på det af Fagerholm anbefalede grundlag. Karjalainen nedsætter straks en arbejdsgruppe med den opgave at udarbejde udkast til regeringsprogram.

10. – Efter voldsomme kampe i Jordan mellem hæren og palæstinensiske partisaner kontrollerer partisanerne det meste af hovedstaden Amman. Kong Hussein og Al Fatah lederen Yassir Arafat slutter våbenhvile, men aftalen forkastes af den marxistiske folkefront for Palæstinas befrielse, og kampene fortsætter. – 11. Kong Hussein bøjer sig for partisanernes krav

og afskediger den øverstkommanderende over Jordans væbnede styrker, generalmajor Sherif Nasser Ben Jamil (kongens onkel) og chefen for panserbrigaden, generalmajor Zaved Ben Shaker. Kongen overtager selv kommandoen over de væbnede styrker.

12. – Den vesttyske ambassadør i Brasilien Ehrenfried von Holleben er blevet bortført. Ligesom ved bortførelsen af ambassadør von Spreti i Guatemala (se 6/4) kræver bortførerne løsladelse af politiske fanger som betingelse for at frigive ambassadøren. – 15. 40 politiske fanger, der er blevet løsladt fra de brasilianske fængsler, flyves til Algeriet, der er gået ind på at tage imod dem. Blandt de 40 er 3 mænd og en kvinde, der deltog i bortførelsen af den amerikanske ambassadør C. Burke Elbrick i Rio de Janeiro i september 1969. Ambassadør von Holleben frigives 17/6. – 19. meddeles, at 10 stærkt venstreorienterede brasilianere er arresteret sigtet for forbindelse med bortførelsen af von Holleben. – 26. På Organisationen af amerikanske Staters generalforsamling foreslår USA en international aftale om beskyttelse af diplomater mod bortførelse og terrorhandlinger.

14. – Landdagsvalgene i de 3 vesttyske delstater Rheinland-Westfalen, Niedersachsen og Saarland viser stærk tilbagegang for de frie demokrater, der i Niedersachsen og Saarland ikke opnår 5 pct. af stemmerne og derfor ikke får repræsentanter i de nye landdage. Et andet træk ved valgene er det yderliggående nationaldemokratiske partis tilbagegang. I Niedersachsen får det kun 3.2 pct. af stemmerne mod 7 pct. i 1966, i Saarland 3.4 pct. og i Rheinland-Westfalen kun 1.1 pct. Kommunisternes andel af stemmerne er i Saarland 2.7 pct., i de to andre Länder under 1 pct. I Rheinland-Westfalen er resultatet for de tre største partier: CDU 46.3 (1966: 42.8) pct. af de afgivne stemmer og 96 mandater, SPD 46.1 (49.5) pct. og 94 mandater, FDP 5.5 (7.4) pct. og 11 mandater. Her fortsætter koalitionsregeringen af SPD og FDP. Niedersachsen: SPD 46.2 (43.1) pct. og 75 mandater, CDU 45.7 (41.7) pct. og 74 mandater, FDP 4.4 (6.9) pct. og 0 mandater. I Niedersachsen har CDU og SPD hidtil dannet koalitionsregering, men samarbejdet er afbrudt. Saarland: CDU 47.9 (42.7) pct. og 27 mandater, SPD 40.8 (40.7) pct. og 23 mandater, FDP 4.4 (8.3) pct., og 0 mandater. Her har CDU hidtil regeret i koalition med FDP. FDP's tidligere leder Erich Mende udtaler, at valgnederlagene har bragt partiet på randen af sin eksistens. Den nuværende leder, udenrigsminister Walter Scheel, erklærer, at partiet agter at fastholde sin kurs. – 23. FDP's kongres genvælger Scheel som partiets formand med 298 stemmer mod 64, og kongressen nægter at sætte et forslag fremsat af dr. Mende om en anden østpolitik og en anden økonomisk politik på dagsordenen. Den foregående dag har kongressen med 233 stemmer mod 102 vedtaget en resolution, der fordømmer dr. Mendes offentlige udtalelser og opfordrer partiet til at drage de nødvendige konklusioner, hvis han fortsætter.

Ved åbningen af Ceylons nye parlament (se 27/5) udtaler generalguvernøren, William Gopallawa, at der vil blive udarbejdet en ny forfatning, som gør Ceylon til en »fri, suveræn og uafhængig republik«, og dermed ender forbindelsen med det britiske monarki inden for Commonwealth. Han meddeler også, at Ceylon vil anerkende Nordvietnam, Nordkorea, FNL's provisoriske revolutionære regering i Sydvietnam og DDR, endvidere vil de diplomatiske forbindelser med Israel blive suspenderet. Indenrigspolitisk bebudes nationalisering af bankerne og udenrigshandelen, statslig dirigering af te-, gummi- og kokosnødplantageindustrien og støtte til uafhængige aviser for at gøre en ende på de kapitalistiske monopolers dominerende indflydelse. – 22. meddeles, at Ceylon har anerkendt DDR med virkning fra 16/6.

16. – Præsident Mobutu, Den demokratiske Republik Congo (Kinshasa) og præsident Ngouabi, Folkerepublikken Congo (Brazzaville) underskriver en overenskomst, der normaliserer forbindelserne mellem de to lande, der har været afbrudt siden oktober 1968.

18. – Ved underhusvalget vinder de konservative en overraskende sejr over arbejderpartiet – overraskende i hvert fald for så vidt som opinionsundersøgelserne i den seneste tid og lige til valgdagen har spået sejr for arbejderpartiet. Det konservative parti får i det nye underhus et flertal over alle andre partier på 31, over arbejderpartiet alene på 43. Partistillingen bliver: Konservative, incl. 8 Ulster unionister, 330 mod 253 i 1966 og 262 ved parlamentsopløsningen i maj, arbejderpartiet 287 mod henholdsvis 363 og 346, det liberale parti 6 mod henholdsvis 12 og 13. De 7 resterende medlemmer er – foruden The Speaker – 1 skotsk nationalist og 1 uafhængig Labour samt fra Nordirland 1 protestantisk unionist, Ian Paisley, der netop er kommet ind i det nordirske parlament ved et suppleringsvalg (se 18/4), 2 medlemmer af »Unity«, deriblandt Bernadette Devlin, der kom ind i underhuset i april 1969 ved et suppleringsvalg, samt, ligesom i 1966, 1 medlem af det republikanske arbejderparti.

Valgdeltagelsen er mindre end i 1966, nemlig ca. 72 pct. mod 75.3 pct. De konservative får 13.107.000 stemmer eller 46.4 pct. af samtlige afgivne stemmer mod 11.418.000 stemmer og 41.9 pct. i 1966, arbejderpartiet 12.142.000 stemmer og 43 pct. mod 13.065.000 og 47.9 pct. og de liberale 2.109.000 og 7.4 pct. mod 2.328.000 og 8.5 pct. Valget er det første, ved hvilket de 18-21-årige har valgret. Deres antal er ca. 1.8 millioner. To kendte medlemmer af arbejderpartiet, der har været medlemmer af underhuset i mange år, opnår ikke genvalg: fhv. udenrigs- og økonomiminister George Brown og Jenny Lee, enke efter Aneurin Bevan. Blandt de nyvalgte konservative er journalisten Winston Churchill, en sønnesøn af Sir Winston. Af det nye underhus' 630 medlemmer er 23 kvinder, nemlig 13 konservative og 9 Labour samt Bernadette Devlin. – 19. Premierminister Harold Wilson, der har ledet regeringen i næsten 6 år, siden oktober 1964, indgiver sin afskedsbegæring, og 20/6 har lederen af det konservative parti, Edward Heath, listen over kabinetsministre klar. Reginald Maudling, der var finansminister 1962-64, bliver indenrigsminister og vicepremierminister. Sir Alec Douglas-Home, tidligere premierminister og udenrigsminister, bliver på ny udenrigsminister og minister for Commonwealth, og Iain Macleod bliver finansminister. Quintin Hogg bliver lordkansler og dermed overhusets formand. Quintin Hogg, før Lord Hailsham, som i 1963 gav afkald på sin Viscount-titel for at kunne tage sæde i underhuset, vender nu tilbage til overhuset som livsvarigt medlem (Life Peer). Det konservative partis første indpisker, William Whitelaw, bliver Lord President of the Council og leder af underhuset, Lord Carrington forsvarsminister, Sir Keith Joseph socialminister og Anthony Barber kansler for hertugdømmet Lancaster. Barber har været formand for den konservative partiorganisation siden 1967 og får til opgave at lede de forestående forhandlinger om Englands optagelse i EEC. Geoffrey Rippon bliver minister for teknologi, Robert Carr minister for beskæftigelse og produktivitet, fru Margaret Thatcher minister for undervisning og videnskab, Gordon Campbell minister for Skotland, Lord Jellicoe Lord Privy Seal og leder af overhuset, Peter Walker boligminister og minister for kommunale anliggender, Peter Thomas minister for Wales, James Prior minister for landbrug, fiskeri og ernæring, Michael Noble handelsminister. I alt tæller Edward Heaths regering 18 kabinetsministre mod 21 i Harold Wilsons regering. I de følgende dage udnævnes en række ministre uden for kabinettet, hvorved antallet af regeringsmed-

lemmer når op på 84 mod 101 i Harold Wilsons regering.

20. – Kina har besluttet ikke foreløbig at føre forhandlinger med USA på ambassadørplan (se 20/1).

21. – Achmad Sukarno, den indonesiske republiks første præsident (til slutningen af februar 1967) afgår ved døden, 69 år gammel.

22. – Ecuadors præsident José Ibarra tager diktatorisk magt. Den umiddelbare anledning til dette skridt er, at højesteret vil erklære 4 nye skatter, som præsidenten ønskede at opkræve, i strid med forfatningen, fordi kun kongressen kan pålægge skatter, men det må også ses i forbindelse med de foregående ugers gadekampe mellem studenter og politi. Ibarra støttes af hæren, og politiet starter straks jagten på venstreorienterede og eftersøgning af vicepræsident Jorge Baquerizo, der sympatiserer med dem.

23. – Fra Praha meddeles, at den tidligere czekoslovakiske ministerpræsident Oldrich Černik er trådt tilbage fra sin post som minister for teknisk udvikling og investering (se 28/1). – 24. Det meddeles officielt, at Alexander Dubček er blevet afskediget fra sin post som ambassadør i Tyrkiet. – 26. Det czekoslovakiske kommunistpartis centralkomité udstøder Dubček af partiet.

Det schweiziske andetkammer, nationalrådet, der tæller 200 medlemmer, vedtager med 134 stemmer mod 0 et regeringsforslag om en grundlovsændring, der giver kvinderne valgret. Forslaget går nu videre til førstekammeret og skal, hvis det vedtages der, videre til folkeafstemning.

25. – Indiens udenrigsminister Dinesh Singh træder tilbage, fordi premierminister Indira Ghandi i forbindelse med en rekonstruktion af regeringen ønskede, at han skulle skifte over til ministeriet for sværindustrien. – 26. Ved omdannelsen af regeringen er Dinesh Singh gået med til at overtage industriministeriet. Den tidligere forsvarsminister Swaran Singh bliver udenrigsminister og Bali Ram Bhagat minister for sværindustrien. Fru Ghandi, der selv har haft posten som finansminister, bytter gårde med den hidtidige indenrigsminister Y. B. Chavan, og Jagivan Ram flytter fra ministeriet for landbrug og ernæring til forsvarsministeriet.

26. – Det britiske parlaments yngste medlem Bernadette Devlin, der netop er genvalgt i en nordirsk kreds med øget flertal, arresteres for at afsone en fængselsstraf på 6 måneder for sin rolle i gadekampene i Ulster i august 1969. Begivenheden fremkalder nye blodige kampe mellem protestanter og katolikker. – 28. Den øverstkommanderende over de britiske tropper i Nordirland, general Ian Freeland, meddeler, at civile, der bliver set med skydevåben, risikerer at blive skudt uden varsel. Troppeforstærkninger flyves til Nordirland, og den nordirske regering meddeler, at man har mobiliseret den nye hjælpepolitistyrke, Ulster Defence Regiment, der er oprettet i stedet for den opløste protestantiske milits, den såkaldte B-styrke. Den nye styrke, der endnu er under opbygning, skal tælle 6.000 mand. – 29. For at hindre våbensmugleri fra den irske republik forstærker de britiske tropper i Nordirland kontrollen ved grænsen.

28. – Det franske radikalsocialistiske partis nye generalsekretær Jean Jacques Servan-Schreiber (se 4.-8./2) vinder i anden valgomgang et suppleringsvalg i Nancy med 55 pct. af de afgivne stemmer, medens hans gaullistiske modkandidat får 25 pct. og en kommunist 20 pct.

29. – Ministerpræsident Papadopoulos omdanner den græske regering. Blandt de nye ministre er to, der deltog aktivt i politik før militærkuppet i april 1967, Angelos Tsoukalas, tidligere borgmester i Athen og parlamentmedlem for centrumpartiet, bliver justitsminister, og Pavlos Manolopoulos, tidligere leder af det nationalradikale partis ungdomsorganisation, bliver arbejdsminister. Der skal ansættes 25 særlige rådgivere for regeringen.

DANMARK

April 1970

3. – Finansminister Poul Møller fremsætter forslag til toldlov i overensstemmelse med en kommissionsbetænknings forslag om nye toldforvaltningsbestemmelser, der skal træde i kraft 1/4 1971. De foreslåede toldbehandlingsregler, der forsøgsvis har været prøvet på Lolland-Falster, bygger på følgende hovedprincipper: 1) Statens transitoplag (toldpakhuse m.v.) og tilsvarende private oplag afskaffes til fordel for et godsregistreringssystem, således at varerne efter registrering kan udleveres til opbevaring hos varemodtagerne. 2) Godsfrigørelsesfunktionen og betalingsfunktionen adskilles, hvilket indebærer, at varemodtagernes ret til frit at disponere over varerne ikke længere er betinget af, at tolden og afgifterne er betalt. 3) Der foreslås indført en almindelig kreditordning for så vidt angår tolden og de forbrugsafgifter, som skal erlægges i forbindelse med indførselen, og i denne forbindelse foreslås kreditoplagssystemet afskaffet. Gennemførelsen af kreditordningen anslås at ville medføre et provenutab for statskassen i 1971-72 på ca. 120 mill. kr. og en tilsvarende forøgelse af erhvervslivets likviditet. Ved gennemførelsen af toldbehandlingsreformen vil det blive muligt at overføre et personale på ca. 300 personer fra toldopgaver til forbrugsafgiftskontrollen, dvs. en effektivisering af kontrollen med merværdiafgiften. 1. behandling 22/4.

8. – I folketingets spørgetime afæsker Gert Petersen (s.f.) statsministeren svar på, om der i forbindelse med oprettelse og drift af det såkaldte kommunikationsknudepunkt i Kejsergade (se 20/11 1969) er sket brud på grundlovens § 72 eller andre af grundlovens forskrifter. Statsministeren henviser til ombudsmandens redegørelse af 19/3, der går ud på, at der ikke er grundlag for at give pålæg eller udtale kritik over for nogen minister eller tjenestemand.

9. – 2.393 B. & W.-arbejdere bliver af arbejdsretten idømt skærpet bod på grund af, at de under den ulovlige strejke 21.-26/1 ikke fulgte et pålæg fra et fællesmøde om at genoptage arbejdet.

10. – Ved 2. (sidste) behandling af det venstresocialistiske forslag til folketingsbeslutning om rigsretstiltale mod justitsminister Thestrup (se 14/1) foreligger der en enstemmig udvalgsindstilling om at forkaste forslaget, men Gert Petersen (s.f.) fremsætter et dagsordensforslag, hvorefter folketinget skal nedsætte et udvalg til at undersøge, om efterretningstjenesterne holder sig grundlovens forskrifter efterrettelig, og eventuelt udarbejde forslag til varig sikring heraf. Da socialdemokratiets ordfører Kjeld Olesen meddeler, at s. vil stemme for dagsordensforslaget, griber statsminister Baunsgaard ind i debatten og spørger fhv. statsminister J. O. Krag, idet han minder om, at Kejsergadecentralen blev besluttet oprettet under en tidligere regering, om han ville have svaret anderledes (se 8/4). J. O. Krag svarer, at den tidligere regering aldrig har truffet en sådan beslutning, og at den aldrig har hørt den omtale, og han tilføjer, at han med sit kendskab til afdøde tidligere forsvarsminister Victor Gram meget stærkt betvivler, at han har

siddet inde med viden om oprettelse af centralen og de funktioner, den er blevet tillagt i pressen, uden at være gået videre med det til regeringens chef. Efter en afbrydelse af forhandlingerne fremsætter Langkilde (k.f.) på de tre regeringspartiers vegne et dagsordensforslag, hvorefter folketinget skal beslutte at nedsætte et udvalg på 17 medlemmer til at overveje, hvorvidt der i forbindelse med efterretningstjenesternes virksomhed måtte være grundlag for at rejse rigsretssag mod nogen tidligere eller nuværende minister. Kjeld Olesen meddeler, efter at han af statsministeren har fået bekræftet, at det foreslåede udvalg også skal beskæftige sig med spørgsmålet om, hvorvidt grundloven er overtrådt, at socialdemokratiet kan stemme for regeringspartiernes dagsordensforslag. Aksel Larsen (s.f.) foreslår en tilføjelse til forslaget gående ud på, at udvalget også skal undersøge, om der er grundlag for rigsretstiltale mod andre end nuværende og forhenværende ministre. Forslaget om tilføjelsen forkastes med regeringspartiernes stemmer mod oppositionens, hvorefter Langkildes dagsordensforslag vedtages enstemmigt med 136 stemmer; 2 medlemmer undlader at stemme. Et forslag af Sigsgaard (vs.) om at afbryde forhandlingen om den foreliggende sag og henvise forslaget til folketingsbeslutning til fornyet udvalgsbehandling forkastes med alle stemmer mod vs., og forslaget til folketingsbeslutning forkastes derefter med 129 stemmer mod 3 (vs. og komm.).

På et møde mellem statsminister Baunsgaard, indenrigsminister H. C. Toft og formændene for folketingets partigrupper besluttes det at udsætte spørgsmålet om nedsættelse af valgretsalderen (se 24/6 1969) til næste folketingsår. Regeringen vil til den tid fremsætte forslag om nedsættelse af valgretsalderen til 20 år.

B. & W.-arbejderne protesterer mod arbejdsretten i almindelighed og dommen 9/4 i særdeleshed. Fællestillidsmand Bent Fjellerud anbefaler, at de dømte arbejdere insisterer på, at værftsledelsen må aftale inddrivelsen af boden med hver enkelt af de dømte i stedet for at gå med til en kollektiv ordning som hidtil. Boden er på 211 kr. pr. ikke-faglært arbejder og 265 kr. pr. faglært arbejder.

11. – Socialdemokratiets formand J. O. Krag opfordrer i et brev til folketingets formand Karl Skytte folketingets præsidium til at kontakte de øvrige lande i den såkaldte 10-lande gruppe (de østeuropæiske lande Runænien, Ungarn og Bulgarien, de 4 neutrale lande Sverige, Finland, Østrig og Jugoslavien, samt Belgien, Holland og Danmark) med forslag om, at der i København holdes en parlamentarikerkonference til uforbindende drøftelse af mulighederne for afholdelse af en europæisk sikkerhedskonference.

13. – På initiativ af to yngre præster stiftes Kristeligt Folkeparti, der vil gå i gang med at indsamle underskrifter til anmeldelse af partiet til næste folketingsvalg. Af en erklæring til offentligheden fremgår det, at det er liberaliseringen af pornografilovgivningen og den lettere adgang til abort, der har givet stødet til partidannelsen.

16. – Socialdemokratiet offentliggør et forslag til en ny forsvarsordning. Forslaget er godkendt af partiets folketingsgruppe og skal i sommerens løb drøftes i partiforeningerne, hvorefter man til efteråret vil fremsætte lovforslag i folketinget. Ifølge forslaget, der bygger på dansk medlemskab af NATO, »så længe der ikke er fundet et sikkerhedspolitisk alternativ«, skal hærens beredskabsstyrke reduceres fra ca. 13.000 til 7.000 mand og udelukkende bestå af hvervede, men herudover skal der opstilles et moderne lokalforsvar af værnepligtige, der efter 5-6 måneders uddannelse hjemsendes og indgår i mobiliseringsstyrken. Flyvevåbenets styrkemål nedsættes fra 112 til 72, søværnet skal lægge hovedvægten på missilførende motortorpedobåde, og man skal

gå bort fra større fartøjer bortset fra de strengt nødvendige til uddannelse og inspektion. Landforterne skal afvikles til fordel for mobile raketenheder. Der skal ikke udskrives værnepligtige hverken til flyvevåbnet eller søværnet. Behovet for yderligere frivillige til hær, flyvevåben og søværn opgøres til i alt 4.500-5.000 mand.

Forsvarsminister Ninn-Hansen udtaler, at forslaget er udtryk for en alvorlig svækkelse af forsvaret og udtrykker tvivl om, at det kan accepteres af NATO.

17. – Hanne Reintoft (komm.) fremsætter forslag til lov om særlig ydelse i anledning af 25 års dagen for Danmarks befrielse til personer, som oppebærer invalideerstatning i form af en årlig rente i henhold til lov om erstatning til besættelsestidens ofre. Forslaget forkastes 4/6 med 88 stemmer mod 62 (s., s.f., vs. og komm.).

Folketinget vedtager enstemmigt forslag til lov om udbygning af Odense universitetscenter (se 2/12 1969). Forslaget bemyndiger undervisningsministeren til indtil 1/4 1978 at anvende 385 mill. kr. til udbygningen af 1. etape.

21. – Søgaard (s.) fremsætter forslag til folketingsbeslutning om at henstille til regeringen, at der i NATO fremsættes forslag om, at medlemslande, der leverer militærudstyr til Grækenland, bringer disse leverancer til ophør. Ved 1. behandling 20/5 anbefaler Søgaard, at folketinget i stedet for at lade forslaget gå videre til 2. behandling vedtager en dagsorden af tilsvarende indhold. På regeringspartiernes vegne stiller Lembourn (k.f.) et dagsordensforslag, der henstiller, at regeringen fortsat direkte over for de NATO-lande, der leverer militærudstyr til Grækenland, og i NATO virker for, at disse leverancer bringes til ophør, indtil demokratiske tilstande er genindført i Grækenland. Med en ændring af Søgaard, hvorefter ordene »og i NATO virker for« erstattes af »og fortsat i NATO bl. a. under de forestående forhandlinger i ministerrådet aktivt virker for«, vedtages regeringspartiernes dagsorden med 117 stemmer fra regeringspartierne og socialdemokratiet mod 2 (de konservative Erik Kragh og Bøgholm), medens 12 undlader at stemme. Hermed bortfalder et dagsordensforslag af Gert Petersen (s.f.), der konstaterer, at NATO hverken har evne eller vilje til at forsvare demokratiet i medlemslandene, og opfordrer regeringen til at opsige Danmarks medlemskab af Den nordatlantiske Traktat.

22. – Dagbladet Aktuelt oplyser, at det danske socialdemokrati har været i kontakt med broderpartierne i Sverige, Holland og Belgien, der reagerede positivt på forslaget om en parlamentarikerkonference (se 11/4). Det tilføjes, at både den jugoslaviske og den rumænske ambassadør i København har givet deres regeringers støtte til forslaget.

23. – Ministeren for Grønland A. C. Normann fremsætter i folketinget en redegørelse for grønlandspolitikkens udvikling siden 1960 og udsigterne for 1970erne, efterfulgt af en længere debat 30/4. Det fremgår af redegørelsen og debatten, at udsigterne for Grønlands hovederhverv, fiskeriet, ikke tegner sig lyse, og olie- og mineralforekomsterne har endnu ikke givet sikre tegn på erhvervsmæssige muligheder. Ministeren nævner, at man måske skulle overveje at anvende en del af bevillingerne til Grønland til at forberede grønlandsk udvandring til Danmark.

28. – Finansminister Poul Møller fremsætter forslag om ændring af merværdiafgiftsloven. Forslaget går ud på at forhøje renten ved for sen indbetaling af afgift fra 3/4 til 1 pct. månedlig. Forslaget vedtages enstemmigt 28/5.

Poul Dalsager (s.) fremsætter forslag til folketingsbeslutning angående lempelse for visse egne af landet i de ved aftale med Nationalbanken for pengeinstitut-

terne indførte udlånsbegrænsninger. 1. behandling 26/5.

29. – Statsminister Hilmar Baunsgaard fremsætter forslag om ændring af lov om en investeringsfond for Færøerne, der i finansårene fra 1964–65 til 1969–70 er tilført i alt 60 mill. kr. Forslaget går ud på, at der i finansåret 1970–71 og de følgende 5 finansår ydes fonden statstilskud på i alt 54 mill. kr. Forslaget vedtages enstemmigt 15/5.

Indenrigsminister H. C. Toft fremsætter forslag til lov om kommunal udligning. Forslaget tilsigter en udligning af kommunernes beskatningsgrundlag (herved forstås 20 pct. af grundværdierne plus den samlede skattepligtige indkomst efter personfradrag) således at de kommuner, hvis beskatningsgrundlag pr. indbygger ligger under landsgennemsnittet i princippet modtager 35 pct. af deres manglende beskatningsgrundlag. Udgifterne ved ordningen afholdes af staten og de kommuner, hvis beskatningsgrundlag ligger over landsgennemsnittet, med henholdsvis 2/7 og 5/7, således at kommunernes bidrag i princippet udgør 25 pct. af det overskydende beskatningsgrundlag. Samtidig med ordningens indførelse fra og med finansåret 1971–72 foreslås areal/indbyggertilskuddet i loven om generelle tilskud til kommunerne ophævet, medens derimod tilskuddet til særlig vanskeligt stillede kommuner bevares, men således, at det ydes med et mindre beløb end hidtil. Herved opnås en besparelse for statskassen, der for 1971–72 opgøres til ca. 64 mill. kr., hvoraf 50 mill. kr. stilles til rådighed for en låneordning for vækstkommuner. Den samlede overførsel til kommuner med beskatningsgrundlag under genemsnittet anslås for 1971–72 til ca. 335 mill. kr., hvoraf 239 mill. kr. fra kommuner med beskatningsgrundlag over gennemsnittet.

Om forslagets virkninger på den kommunale beskatning oplyses, at medens 16 kommuner efter den gældende ordning har et beskatningsniveau under 12 pct. og 39 et beskatningsniveau over 18 pct., vil der efter forslaget kun være 10 kommuner med et beskatningsniveau under 12 pct. og 19 kommuner med et beskatningsniveau over 18 pct. Forslaget vedtages uændret 2/6 med regeringspartiernes stemmer, medens oppositionspartierne samt den konservative Stæhr Johansen undlader at stemme.

Folketingets præsidium, statsministeren, udenrigsministeren og partiformændene drøfter det socialdemokratiske forslag om en parlamentarikerkonference (se 22/4) og man enes om, at folketingets formand skal udarbejde udkast til et brev, der uforpligtende spørger de 9 landes parlamenter om deres syn på sagen. Regeringspartiernes repræsentanter og ministrene udtrykker betænkelighed ved det formålstjenlige i netop nu at presse på for at få konferencen gennemført. Fra regeringspartiernes side bebrejder man J. O. Krag, at han havde indhentet østlige ambassaders syn på sit forslag uden forinden at underrette præsidiet og regeringen.

30. – Statsminister Baunsgaard fremsætter i folketinget en »udtalelse af særlig karakter« om regeringens planer om at supplere de traditionelle finans- og pengepolitiske midler med en politik, der tager sigte på direkte at begrænse omkostningsstigningerne for erhvervslivet. Baggrunden er sandsynligheden for, at julipristallet pr. 1/9 1970 vil udløse 2 dyrtidsportioner, og at vi vil gå ind i 1971 med et omkostningsniveau i stærk bevægelse opad, hvortil kommer, at der til foråret skal finde fornyelse sted af overenskomsterne på arbejdsmarkedet. For at ungå belastningen af konkurrenceevnen, agter regeringen at forelægge forslag om bortfald af pristalsportionerne efter reguleringspristal 139, 142 og 145 og fra 1/1 1971 at gennemføre et særligt fradrag i indkomstopgørelsen for alle lønmodtagere, et fradrag af en sådan størrelse, at den resulterende ned-

gang i kildeskatten svarer til den reelle værdi af de bortfaldne 3 pristalsportioner. Statsministeren nævner, at for en arbejder, hvis pristalsportion udgør 22 øre pr. time, vil den stigning, han opnår i sin disponible realindkomst ved udløsningen af en pristalsportion, ikke svare til mere end 5 øre i timen. Pensionister og uddannelsessøgende, der ikke får fordel af det særlige lønmodtagerfradrag, vil få udbetalt dyrtidstillæg svarende til dyrtidsportionens reelle værdi, og regeringen vil desuden stille forslag om, at der gennemføres en begrænsning i udbetalingen af udbytte i aktieselskaber for at de fordele, der opnås ved, at omkostningsstigningerne reduceres, fuldt ud udnyttes til fremme af investeringer i erhvervslivet. Også på anden måde agter regeringen at bidrage til en stabilisering af pengeindkomsterne; den finder således ikke, at der er muligheder for en generel udvidelse af landbrugets støtteordninger.

Statsministeren slutter med at meddele, at inden endelige forslag fremsættes i folketinget, vil regeringen drøfte skitsen med arbejdsmarkedets parter og erhvervslivets organisationer

Socialdemokratiet anmelder straks en forespørgsel til statsministeren om baggrunden for og indholdet af de påtænkte økonomiske indgreb og om forhandlingerne med arbejdsmarkedets parter og erhvervsorganisationerne.

Finansminister Poul Møller fremsætter forslag til lov om tillægsbevilling for 1969-70 og forslag om, at udskrivningsprocenten for kalenderåret 1971 fastsættes til 91 mod 95 i 1970. Den foreslåede nedsættelse forudsætter, at lovforslaget om den sociale pensionsfond (se 17/2) gennemføres, således at der i 1971 opkræves et særligt folkepensionsbidrag på 1 pct. af skalaindkomsten. Det særlige pensionsbidrag vil nogenlunde opveje virkningerne af nedsættelsen af udskrivningsprocenten.

Sigsgaard (vs.) fremsætter forslag til folketingsbeslutning om udligning af byrderne mellem kommunerne og forenkling af beskatningen. Forslaget går ud på, at al skat fremtidig skal opkræves af staten, der til gengæld dækker de kommunale og amtskommunale udgifter ved tilskud. 1. behandling 6/5.

Forslag til lov om organisation af den kliniske del af den lægevidenskabelige studenterundervisning m. m. (se 28/11 1969) vedtages enstemmigt, idet dog 4 undlader stemme. Lovforslaget er ved 2. behandling ændret til at omfatte hele landet, jfr. den ændrede titel.

Maj 1970

1. – Dansk Arbejdsgiverforenings formand fabrikant Svend Heineke meddeler på et forretningsudvalgsmøde, at han ikke ønsker genvalg som formand ved den forestående generalforsamling.

6. – Efter drøftelser mellem folketingets præsidium og repræsentanter for partigrupperne og regeringen sender folketingets formand Karl Skytte indbydelse til drøftelse af den europæiske situation til 9 andre landes parlamenter (se 29/4). Når reaktionerne på indbydelsen i de pågældende parlamenter foreligger, forbeholder Karl Skytte sig at vende tilbage til sagen med henblik på forberedelsen af det første møde i København.

I folketinget behandles en forespørgsel af det kommunistiske medlem Hanne Reintoft, der ønsker en redegørelse af statsministeren for de udtalelser, han under sit besøg i Washington har fremsat om, at regeringens holdning til afholdelse af en europæisk sikkerhedskonference er

blevet ændret. Statsminister Baunsgaard erklærer, at der ikke er sket nogen ændring i regeringens holdning, og et dagsordensforslag af Hanne Reintoft, hvorefter folketinget udtaler, at Danmark agter aktivt at fremme afholdelse af en europæisk sikkerhedskonference, forkastes med 70 stemmer mod 10 (s.f., vs. og forslagsstilleren), medens 41 (s.) undlader at stemme.

Arbejdsminister Lauge Dahlgaard fremsætter forslag til lov om Danmarks forvaltningshøjskole. Ved forslaget etableres en administrativ mellemuddannelse. 1. behandling 22/5.

Kjær Rasmussen (vs.) fremsætter forslag til folketingsbeslutning vedrørende garanti mod udlevering af Sorte Panterlederen Leroy Eldridge Cleaver, der af Århus Studenterforening er udnævnt til Århusstudenternes æreskunstner 1970 og har erklæret sig villig til at komme til Danmark, hvis man kan garantere ham, at han ikke bliver udleveret til USA. Ved forslagets 2. (sidste) behandling 4/6 foreligger en udvalgsbetænkning, hvor et flertal (udvalget med undtagelse af s.f. og den konservative Adam Møller) opfordrer justitsministeren til at meddele Århus Studenterforening, at Cleaver ikke på grundlag af de oplysninger, justitsministeriet nu er i besiddelse af, vil blive udleveret til USA, og at udlevering i det hele taget vil være udelukket på grund af handlinger, der kan betragtes som politisk kamp for racemæssig ligestilling. Adam Møller ønsker ikke at binde justitsministeren til nogen bestemt formulering og mener i øvrigt, at lovgivningen giver alle tilstrækkelig vejledning, medens s.f. indstiller forslaget til folketingsbeslutning til vedtagelse. Justitsminister Thestrup erklærer, at han kan følge udvalgsflertallets opfordring, og forslaget til folketingsbeslutning forkastes med 118 stemmer mod 11; 1 medlem undlader at stemme.

12. – Sigsgaard (vs.) fremsætter forslag om ændring af »kontrolloven«, forslag om ændring af borgerlig straffelov, forslag til folketingsbeslutning om udnyttelse af bestemmelser i kontrolloven, forslag til folketingsbeslutning om bogføringspligtens omfang og indhold samt forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af et enhedsorgan til kontrol af overholdelsen af skatte- og afgiftslovene. Forslagene har til formål at effektivisere ligningen og skærpe kontrollen samt at overføre straffebestemmelserne for skattesnyderi fra kontrolloven til straffeloven og skærpe straffen for mere alvorligt skattesnyderi. Ved 1. behandling 28/5 udkaster Ømann (s.f.) tanken om amnesti for skattesnydere, således at efterbetaling af unddraget skat skulle kunne ske i f. eks. 3 måneder uden bøde eller anden straf, hvorefter straffebestemmelserne skulle skærpes.

13. – Finansminster Poul Møller besvarer en forespørgsel af Ømann (s.f.) om, hvad han agter at gøre med henblik på dels at begrænse omfanget af skatteunddragelser, dels at inddrage skattefrie kapitalgevinster og formuestigninger under en aktiv skattepolitik. Under debatten foreslår Ømann en dagsorden, der opfordrer regeringen til at træffe foranstaltninger til en kraftig styrkelse af en samordnet ligningskontrol og til at skabe grundlaget herfor gennem en valutareform med pengeombytning. Grünbaum (s.) udtaler, at socialdemokratiet har sympati for tanken om pengeombytning, men erklærer, at det er noget, der skal komme som et lyn fra klar himmel, og finansministeren og regeringspartiernes ordførere er enig med ham i, at en offentlig forhandling er ødelæggende for en pengeombytnings effektivitet. Ved forespørgselens afslutning vedtager folketinget en dagsorden, der tager finansministerens redegørelse til efterretning, med 69 stemmer mod 12, medens 36 (s.) undlader at stemme. Hermed bortfalder Ømanns dagsordensforslag.

14. – Lovforslaget om boligsparekontrakter (se 12/12 1969) vedtages ved 3. be-

handling med 85 stemmer mod 65 (den samlede opposition).

15. – I folketinget står socialdemokratiets forespørgsel til statsministeren (se 30/4) på dagsordenen. Forinden er regeringens forhandlinger med arbejdsmarkedets parter endt negativt. Hverken LO eller FTF (Fællesrådet for Tjenestemands- og Funktionærorganisationer) ville gå med til bortfaldet af 3 pristalsportioner, og Dansk Arbejdsgiverfrening var kun villig til indgreb i overenskomsterne, hvis LO var indforstået hermed. I sit svar på forespørgslen oplyser statsminister Baunsgaard, at regeringen under forhandlingerne som modydelse for bortfaldet af 3 dyrtidsportioner foruden det særlige lønmodtagerfradrag dækkende realværdien af almindelige dyrtidsportioner havde tilbudt udbyttebegrænsning såvel for aktieudbytter som for honorarer, tantiemer m. v. for en 2 års periode samt ligeledes for en 2 års periode forbud mod udstedelse af fondsaktier, prisstop for tjenesteydelser og forlængelse af gældende regler om vejledende priser samt forhøjelse af arbejdsgivernes bidrag til ATP uden samtidig forhøjelse af lønmodtagernes eget bidrag, dette sidste som en imødekommenhed over for LO, der havde fremlagt beregninger, der skulle vise, at en dyrtidsportions realværdi var højere end efter regeringens beregninger. Statsministeren nævner endelig, at organisationerne heller ikke havde villet indlade sig på en drøftelse af former for økonomisk demokrati og demokrati på arbejdspladsen, dels fordi LO tidligst til sommeren 1971 ville være færdig med sine egne udvalgsarbejder om disse ting, dels fordi de var af så principiel karakter, at de burde drøftes i et bredere forum og i forbindelse med overenskomstfornyelse.

På grund af de meget store betænkeligheder, der er forbundet med at foretage indgreb i bestående overenskomster, når både den ene part og et meget stort mindretal i folketinget vender sig imod det, havde regeringen besluttet sig til at forelægge et nyt sæt af forslag, som statsministeren derefter gør rede for, og som samme dag fremsættes i folketinget af de respektive fagministre.

Efter en langvarig debat vedtager folketinget imod den samlede oppositions stemmer et dagsordensforslag, der tager statsministerens redegørelse til efterretning og opdordrer regeringen til efter drøftelse med arbejdsmarkedets, de offentligt ansattes og erhvervslivets organisationer og med henblik på den kommende overenskomstperiode at fastlægge en på samfundsøkonomiske hensyn baseret ramme for en socialt afbalanceret indkomstudvikling, at tilskynde arbejdsmarkedets hovedorganisationer til at indgå ny aftale om samarbejdet på de enkelte virksomheder og i fornødent omfang at fremme gennemførelsen heraf ved lovgivningsmæssige foranstaltninger. Med vedtagelsen af denne dagsorden bortfalder et af Per Hækkerup stillet dagsordensforslag, der udtaler mistillid til regeringens økonomiske politik.

Finansminister Poul Møller fremsætter forslag om forhøjelse af merværdiafgiften fra 12½ til 15 pct. og om forhøjelse af importmomsen fra 9 til 15 pct. Afgiftsforhøjelsen fra 12½ til 15 pct. anslås at ville indbringe en årlig merindtægt på 1.400 mill. kr., hvorfra dog fragår ca. 150 mill. kr., som staten selv må betale mere i moms ved egne vareindkøb. Merindtægten for resten af finansåret 1970-71 anslås til 1.050 mill. kr., hvoraf de 450 mill. kr. er en engangsindtægt som følge af importmomsens forhøjelse. Endvidere fremsætter finansministeren forslag om bortfald af afgiften af papir og pap med et provenutab for statskassen i indeværende finansår på ca. 45 mill. kr.

Socialminister Nathalie Lind fremsætter forslag om midlertidigt tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister samt om midlertidig forhøjelse af grænsen for hjælp til underhold og forslag om ændring af lov om børnetilskud og andre familieydelser. Forslagene tilsigter at give pensionister m. v. kompensation for de udgiftsstignin-

ger, der vil blive en følge af forhøjelsen af merværdiafgiften. Merudgiften for statskassen ved de to lovforslag anslås for finansåret 1970-71 til henholdsvis 51 og 80 mill. kr.

Arbejdsminister Lauge Dahlgaard fremsætter forslag til lov om begrænsning af omkostningsforøgelse som følge af dyrtidsregulering af lønninger. Baggrunden for lovforslaget er forventningen om, at lønningerne på arbejdsmarkedet pr. 1 september vil blive forøget med 2 dyrtidsportioner samtidig med, at der sker en forkortelse af arbejdstiden med 3/4 time om ugen med lønkompensation. Forslaget bestemmer, at såfremt reguleringspristallet for juli 1970 når 142 points, det vil sige udløser 2 dyrtidsportioner, yder statskassen arbejdsgiverne kompensation for udgiften til den ene dyrtidsportion for et halvt år ved at betale arbejdsgiveren et beløb svarende til 2 1/2 gange arbejdsgiverbidraget til ATP for oktober kvartal 1970 og januar kvartal 1971. Udgiften for statskassen anslås til 300 mill. kr.

Handelsminister Knud Thomsen fremsætter forslag om prisstop for tjenesteydelser m. v., hvorefter der indtil 1/3 1971 indføres generelt prisstop for tjenesteydelser pr. 15/5 1970. Til lovforslaget er desuden overført bestemmelsen om anmeldelsespligt for vejledende priser i loven af 18/6 1969 (se 13/5 1969) der udløber 1/7.

Landbrugsminister Peter Larsen fremsætter forslag om afsætning af frisk dansk frugt og danske gartneriprodukter, forslag om ændring af lov om en kornordning, forslag om ændring af lov om afsætning af danske landbrugsvarer m. m. og forslag om ændring af lov om udlån til yngre landmænd. Under forhandlinger med landbrugets organisationer er der opnået enighed om, at det bl. a. under hensyn til de markedspolitiske forhold er mest hensigtsmæssigt at fortsætte støtteordningerne som hidtil med visse ajourføringer og udbygninger. I hovedloven, lov om afsætning af danske landbrugsvarer, foreslås, at dispositionsfonden, foruden det hidtidige beløb, 432 mill. kr. årlig, skal tilføres de 50 mill. kr., der hidtil er udbetalt som tilskud til nedsættelse af prisen på kunstgødning, og et yderligere statstilskud på 20 mill. kr. Disse 70 mill. kr. og eventuelt yderligere tilskud fra fonden skal anvendes til fremme af produktionen af kvalitetsprodukter inden for mejeri- og kødsektoren og eventuelt svinesektoren. Med henblik på at fremme dyrkningen af proteinrige fodermidler foreslås endvidere, at der af statskassen ydes et tilskud på 200 kr. pr. ha, der dyrkes med hestebønner, foderærter og sødlupin til modenhed. De bestående hjemmemarkedsordninger opretholdes. Forslaget om ændring af kornloven betyder en i princippet uændret videreførelse af sidste års kornordning, dvs. at staten ikke garanterer faste priser på dansk korn, men medvirker til en stabilisering af kornmarkedet gennem indmalingsbestemmelser for dansk hvede og rug og gennem systemet med udligningsafgifter på indført korn m.v. og endelig ved en bemyndigelse for landbrugsministeren til at godkende aftaler mellem landbrugets og kornhandelens organisationer om prisniveauet for dansk korn. I loven om udlån til yngre landmænd foreslås etableringstilskuddet forhøjet fra 1 1/2 til 2 pct. af ejendommens handelsværdi og driftstilskuddet fra 3/4 til 1 pct. af den skattemæssige ejendoms- og besætningsværdi. Lovforslagene vedtages 4/6, vs. stemmer imod alle de 4 lovforslag, s.f. stemmer imod kornloven og afsætningsloven, og s. undlader at stemme om kornloven, men stemmer for de øvrige lovforslag.

Poul Dam (s.f.) fremsætter forslag til folketingsbeslutning om virksomhedsledelse. Herefter skal de beskæftigede i virksomheder med mindst 5 personer have andel i ledelsen. I virksomheder, hvis indtægter helt eller delvis hidrører fra det offentlige, eller som har særlig betydning for samfundsøkonomien, og hvis forhold reguleres af lovgivningen, skal der desuden være repræsentanter for det offentlige i ledelsen. 1. behandling 1/6.

Forslag til lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender med

flere forslag (se 14/1) vedtages ved 3. behandling. Hovedforslaget vedtages enstemmigt med 133 stemmer, medens 19 socialdemokrater undlader at stemme, fordi et ændringsforslag, der gik imod sygekassernes kommunalisering, er blevet forkastet.

Folketinget færdigbehandler endvidere forslag om ændring af lov om udlændinges adgang til landet m. m. og af lov om rettens pleje (Domstolskontrol med frihedsberøvelser m. m.) (se 3/2) og forslag om ændring af lov om folkeskolen (se 10/3), der begge vedtages enstemmigt, idet dog henholdsvis 4 og 6 undlader at stemme.

16. – Esbjerg Fiskeskipperforening beslutter at afvise et krav om overenskomst fra Dansk Arbejdsmands- og Specialarbejderforbunds medlemmer blandt partsfiskerne.

19. – Forslagene om forhøjelse af importmomsen, ophævelse af afgiften på papir og pap og prisstop for tjenesteydelser m. v. (se 15/5) gennemføres som hastesager med alle tre behandlinger samme dag. Forslaget om importmomsen vedtages med 90 stemmer mod 2 (vs. og komm.) medens 54 (s. og s.f.) undlader at stemme. De to andre lovforslag vedtages enstemmigt. For alle 3 love fastsættes ikrafttrædelsestidspunktet til 21/5.

Den af DASF varslede strejke i Esbjerg fiskerihavn træder i kraft.

20. – Indenrigsminister H. C. Toft fremsætter forslag til lov om udskrivning af skat til amtskommunerne. Forslaget går ud på, at den hidtidige udskrivning af amtsfondsbidrag på primærkommunerne fra 1/1 1972 erstattes af en direkte amtskommunal indkomstskat. 1. behandling 28/5.

LO's repræsentantskab henstiller til fagforbundene at samle kræfterne om relativt få krav ved næste overenskomstsituation. LO's formand Thomas Nielsen foreslår forbedring for lavtlønsfagene, ligelønsproblemet, 4 ugers ferie, uddannelsesfond betalt af arbejdsgiverne og ajourføring af dyrtidsreguleringen.

Hovedbestyrelserne for Dansk Fiskeriforening og Danmarks Havfiskeriforening vedtager på et fællesmøde i Esbjerg en resolution, hvori LO opfordres til at afblæse strejken og blokaden af Esbjergkutterne. I resolutionen gør fiskeriets to hovedorganisationer gældende, at ønsket om, at procentlønsystemet afløses af minimalløn kun deles af et ganske lille antal partsfiskere; partsfiskerne har et naturligt ønske om bevarelse af fuld udbyttedeling og ønsker ikke et arbejdsgiver–lønmodtagerforhold.

21. – Sigsgård (vs.) fremsætter forslag om ændring af lov om skattemæssige afskrivninger m. v., forslag om ændring af lov om skattemæssig opgørelse af varelagre m. v., forslag om ophævelse af lov om investeringsfonds, forslag om ophævelse af lov om indskud på etableringskonto, forslag om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v. og forslag til folketingsbeslutning vedrørende beskatning af kursgevinster. Forslagene går ud på at afskaffe de investeringsfremmende afskrivningsregler, forhøje skatten af særlig indkomst fra 30 til 50 pct. samt at indføre beskatning af kursgevinster, når gevinsten konstateres.

Til 2. behandling af forslaget om Københavns universitets placering og universitetscentre (se 28/11 1969) har de socialdemokratiske medlemmer af udvalget stillet forslag om, at Næstved og ikke Roskilde skal være den anden sjællandske universitetsby, men ændringsforslaget forkastes med 85 stemmer mod 48, medens 2 medlemmer undlader at stemme. Hele udvalget indstiller, at der udtrykkeligt kommer til at stå i loven, at det nye universitetscenter i Aalborg skal påbegynde uddannelserne i 1974–75, dette vedtages med 132 stemmer mod 4; 1 medlem undlader at stemme. Udvalget med undtagelse af de konservative Haunstrup Clemmensen og Ellen Strange Petersen, ven-

stremanden Johan Philipsen og socialdemokraten Knud Nielsen stiller ændringsforslag om, at universitetscenteret i det sydlige Jylland placeres i Esbjerg-Ribe området, medens Knud Nielsen foreslår Haderslev. Dette sidste forslag forkastes med 103 stemmer mod 26, deriblandt en række konservative, medens 8 undlader at stemme, hvorefter udvalgsflertallets forslag om Ribe-Esbjerg området vedtages med 100 stemmer mod 30; 8 stemmer ikke.

Det radikale venstres folketingsgruppe vælger Svend Haugaard til gruppeformand i stedet for Bernhard Baunsgaard. Haugaard udtaler, at formandsskiftet ikke vil resultere i en ændret politisk kurs. Til næstformand i stedet for Haugaard vælges Ole Samuelsen.

22. – Socialminister Nathalie Lind fremsætter i folketinget en redegørelse for regeringens planer om en dagpengereform fra 1/1 1972. Ordningen skal omfatte alle erhvervsmæssigt beskæftigede, selvstændige såvel som lønmodtagere, såfremt de mister indtægt på grund af sygdom, fødsel eller arbejdsulykke. Ordningen skal finansieres ved et egetbidrag på 1/2 pct. af skalakomsten samt ved bidrag fra arbejdsgiveren og staten, og den vil fuldt udbygget koste ca. 1.500 mill. kr. om året eller ca. 400 mill. kr. mere end den nugældende dagpengeordning. Ved en forhandling om redegørelsen 28/5 giver alle partier tilslutning til tankerne.

Folketinget færdigbehandler forslag til lov om registrerede revisorer (se 13/1), forslag til lov om økonomisk bistand til et finansieringsinstitut for dagspressen (se 13/3), forslag til lov om en særlig ydelse til folke-, invalide- og enkepensionister (se 12/3), forslag til lov om forlængelse af statsgaranti i forbindelse med Danmarks deltagelse i det skandinaviske luftfartssamarbejde (se 5/2) samt forslag til folketingsbeslutning om ratifikation af den af den internationale arbejdskonference i Genève i 1964 vedtagne konvention om beskæftigelsespolitik (se 4/2), der alle vedtages enstemmigt. Desuden vedtages ved 3. behandling forslag om ændring af lov om beskatningen af renteforsikringer m. v. (se 12/3) med 131 stemmer mod 8 (s.f. og vs.), medens 2 undlader at stemme. I et samråd i udvalget om bistand til et finansieringsinstitut for dagspressen har statsministeren oplyst, at der vil blive nedsat et udvalg med den opgave at udarbejde forslag til mulige retningslinier for den offentlige annoncering. Kontorchef Ole Hansen, statsministeriet, vil blive formand for udvalget.

25. – Fiskeriets to hovedorganisationer opfordrer til totalt fiskestop. På et orienteringsmøde i Esbjerg udtaler fiskeriminister A. C. Normann, at regeringen ikke vil gribe ind, men giver tilsagn om at virke som mægler, hvis det måtte ønskes.

26. – Bogtrykker Leif Hartwell vælges til formand i Dansk Arbejdsgiverforening (se 1/5) og afløses på næstformandsposten af direktør, civilingeniør Kaj Poulsen, formand for Industrifagene.

27. – Trafikminister Guldberg fremsætter forslag om oprettelse af Københavns Luftfartsvæsen, som skal forestå anlæg og drift af offentlige lufthavne i København, Frederiksberg, Københavns, Roskilde og Fredensborg amter, derunder driften af den nuværende Kastrup lufthavn og anlæg af en ny storlufthavn på Saltholm, København Vest ved Tune m. v.

Det meddeles, at over 3.000 af Danmarks i alt 4.000 søgående fiskekuttere har stoppet fiskeriet.

28. – Undervisningsminister Helge Larsen fremsætter forslag til lov om Forskningscentret ved Hørsholm, og lønnings- og pensionsminister Hastrup fremsætter forslag til lov om kgl. udnævnelse af tjenestemænd i staten og folkekirken, der indeholder en væsentlig begrænsning af antallet af tjenestemænd med kgl. udnævnelse.

Forslag til lov om Københavns universitets placering og universitetscentre (se 21/5) vedtages enstemmigt med 90 stem-

mer, s. undlader at stemme. Forslag til lov om uddannelsesstøtte (se 15/1) vedtages med 82 stemmer mod 11 (s.f. og vs.); 52 (s.) undlader at stemme. Forslag til lov om universiteternes styrelse (se 16/1) vedtages med 82 stemmer mod 54 (s.), medens 9 (s.f.) undlader at stemme. Endvidere færdigbehandles forslag om ændring af lov om opkrævning af indkomst- og formueskat af personer m. m. (Kildeskat) – forhøjelse af personfradrag for folke-, invalide- og enkepensionister (se 12/3) og forslag til lov om værnepligtens opopfyldelse ved bistandsarbejde i udviklingslande (se 12/3), der begge vedtages enstemmigt.

29. – Folketinget færdigbehandler forslag om ændring af den kirkelige lovgivning som følge af ændringerne i den kommunale inddeling (se 12/3), der vedtages enstemmigt. Ved 2. behandling 25/5 er der vedtaget en ændring, hvorefter menighedsrådet med biskoppens tilladelse kan overlade kirken til medlemmer af kristne trossamfund uden for folkekirken til afholdelse af gudstjeneste.

Følgende lovforslag vedtages ligeledes enstemmigt: forslag til lov om visse hovedlandevejsstrækninger (se 23/10 1969), forslag til lov om projektering af en ny fast forbindelse over Storstrømmen med tilsluttende motorvejsanlæg (se 4/2), forslag til lov om teatervirksomhed (se 2/12 1969), forslag til lov om ferie (se 22/10 1969) – 9 medlemmer (s.f.) undlader at stemme), forslag til lov om folkehøjskoler, landbrugsskoler, husholdningsskoler og efterskoler (se 22/1). Endelig vedtages forslaget til lov om den sociale pensionsfond (se 17/2) med 86 stemmer mod 9 (s.f.), medens 58 (s.) undlader at stemme.

Juni 1970

1. – Minister for offentlige arbejder Guldberg fremsætter forslag til lov om begrænsning af refusion i henhold til lov om tilskud til offentlige veje. Efter forslaget vil statens udgift til refusion af vejudgifterne i 1971–72, der udbetales i 1972–73, udgøre ca. 500 mill. kr. mod ca. 600 mill. kr. i 1970–71.

2. – Folketinget vedtager ved 3. behandling forslaget om, at udskrivningsprocenten for kildeskatten i kalenderåret 1971 skal være 91 (se 30/4) med 87 stemmer mod 4 (vs., komm. og Kai Moltke), medens 60 (s. og s.f.) undlader at stemme. Forinden har folketinget forkastet et dagsordenforslag af Grünbaum (s.) om at udsætte fastsættelsen af udskrivningsprocenten til først i det nye folketingsår, så vedtagelse kan ske senest 10/10, der er kildeskattedirektoratets sidste frist. Der henvises til, at folketingets skatteudvalg og eventuelt 21 mands udvalget om udskrivningsprocenten mødes 15/9 for at modtage de senest foreliggende oplysninger om den økonomiske situation og de finansielle udsigter. Finansminister Poul Møller advarer imod at tro, at der til efteråret vil være mulighed for en yderligere nedsættelse af udskrivningsprocenten og siger, at eventuelle lempelser måske burde ske på andre områder. Dagsordenforslaget forkastes med 87 stemmer mod 61 (s., s.f., vs. og komm.).

Endvidere færdigbehandler folketinget lovkomplekset af 15/5. Forhøjelsen af momsen og forslaget om begrænsning af omkostningsforøgelse som følge af dyrtidsregulering af lønninger vedtages mod den samlede oppositions stemmer, medens forslagene om kompensation for momsforhøjelsen – midlertidigt tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister og midlertidig forhøjelse af børnetilskud og andre familieydelser – vedtages enstemmigt.

Forslaget om ændring af ligningsloven

(se 9/12 1969) vedtages ved 3. behandling med regeringspartiernes og s. og s.f.'s stemmer, medens vs. stemmer imod og kommunisten Hanne Reintoft undlader at stemme. I lovforslaget, som det blev fremsat, er der foretaget den ændring, at satsen 4 pct. for den skattemæssige lejeværdi af nyopførte og nyerhvervede enfamiliehuse kun skal gælde den del af vurderingssummen, der ligger under 400.000 kr. For den del af ejendomsværdien, der ligger over 400.000 kr., beregnes lejeværdien med 6 pct. Til gengæld nedsættes lejeværdien af ejerlejligheder fra 5 til 4 procent af vurderingen.

Folketinget færdigbehandler også forslagene om ændringer i boliglovgivningen (se 13/3). Forslag om ændring af lov om midlertidig regulering af boligforholdene og forslag om ændring af lov om boligbyggeri vedtages mod den samlede oppositions stemmer, medens forslag om ændring af lov om boligsikring vedtages enstemmigt; 1 (komm.) undlader at stemme.

Den socialdemokratiske folketingsgruppe offentliggør et 12 punkts program som alternativ til regeringens økonomiske politik: Sikring af større opsparing bl. a. gennem fondsdannelser, forstærket indsats mod skattesnyderi, omgående revision af B-skatteydernes skatteansættelse for 1970, forstærket beskatning af fortjeneste ved salg af jord og fast ejendom og af ejerlejligheder, afsætning af danske obligationer i udlandet i begrænset omfang, oprettelse af en kapitalmarkedsstyrelse med repræsentanter for folketinget, regeringen, erhvervslivet, lønmodtagerne, pengeinstitutterne og kommunerne. Kapitalmarkedsstyrelsen skal sikre, at de knappe kapitalmidler stilles til rådighed for de mest samfundsvigtige formål: eksportindustri, byggeri, sociale institutioner, udviklingskommuner og egnsudvikling. I denne forbindelse foreslås oprettet en samfundsejet investeringsbank. De midler, staten får ind ved den seneste momsforhøjelse og ved forhøjelsen af folkepensionsbidraget, indsættes i fonds, der stilles til rådighed for erhvervspolitisk indsats. Bolig- og byggefonden udbygges med midler fra statens kasseoverskud. Kommuner skal kunne ekspropriere byggegrunde til sikring af byplaner og til samfundsnyttigt byggeri, herunder boligbyggeri. Endvidere siges det, at indkomstpolitiske løsninger ikke kan afvises i ganske særlige situationer. De skal dog have et udpræget socialt sigte, et bredt samfundsmæssigt indhold, åbne perspektiver til mere demokrati på arbejdspladserne og en mere rimelig formuefordeling. Eventuelle indkomstpolitiske løsninger skal på forhånd være forhandlet med lønmodtagerorganisationerne og arbejdsgiverne, og de må ikke anfægte den frie forhandlings- og aftaleret.

Udvalget til behandling af spørgsmålet om, hvorvidt der i forbindelse med efterretningstjenesternes virksomhed måtte være grundlag for at rejse rigsretsag mod nogen tidligere eller nuværende minister (se 10/4) afgiver beretning, hvis konklusion er, at det ikke kan fastslås, at der gennem Kejsergade-kommunikationsknudepunktets oprettelse og virksomhed er sket en krænkelse af beskyttelsesreglerne i grundlovens § 72, som kan give grundlag for tiltalerejsning mod nogen minister eller tjenestemand. SF's medlemmer af udvalget, Gert Petersen og Poul Dam, er enige heri, men mener, at den parlamentariske kontrol ikke har været tilstrækkelig effektiv.

3. – Den politiske debat ved tillægsbevillingslovforslagets 3. behandling drejer sig især om den økonomiske politik, herunder også det socialdemokratiske 12 punkts program, der er offentliggjort den foregående dag. Under et ordskifte med fhv. statsminister J. O. Krag udtaler statsminister Baunsgaard, at socialdemokratiet ikke er regeringsdueligt efter et valg, medmindre det radikalt ændrer sin holdning til de økonomiske spørgsmål. Sigsgaard (vs.) foreslår en dagsorden, hvorefter folketinget fordømmer den amerikansk-sydvietnamesiske invasion i Cambodia.

Heroverfor henviser statsministeren til, at han 6/5 i folketingets spørgetime udtalte dyb beklagelse af, at den amerikanske regering havde indledt midlertidige operationer mod fjendtlige tilholdssteder på cambodiansk territorium, og udtrykte regeringens ønske om, at disse operationer indstilledes. Dagsordenforslaget forkastes med 82 stemmer mod 12; 53 (s.) undlader at stemme. Derefter vedtages forslag til tillægsbevillingslov for 1969–70 med 145 stemmer mod 4 (vs., komm. og Kai Moltke).

Formændene for de to fiskeriforeninger, Henry Sørensen og Fr. Lodberg Jensen, henstiller til regeringen at gribe ind i fiskerikonflikten.

4. – I sit sidste møde før sommerferien færdigbehandler folketinget en række lovforslag.

Efter at der i det nedsatte folketingsudvalg er opnået enighed om en række ændringer til boligministerens forslag til lov om realkreditinstitutter (se 13/3) vedtages lovforslaget med 148 stemmer (k.f., v., r.v., s. og s.f.) mod 4. Efter den nye ordning skelnes der mellem to slags realkredit. Almindelig realkredit ydes til alle formål med indtil 40 pct. af ejendommens værdi, for landbrugsejendomme m. v. dog 50 pct. Herudover kan der ud over lånegrænsen ydes lån mod sekundær prioritet til bestemte formål (særlig realkredit). Lån til opførelse af ejendomme til helårsbeboelse, herunder kollegier og plejehjem, samt til daginstitutioner for børn og unge, kan ydes inden for en lånegrænse på 75 pct. Denne lånegrænse forhøjes dog for almennyttigt boligbyggeri til 90 pct. og for andet byggeri til 80 pct., hvis den del af lånet, der får sikkerhed efter 75 pct., tillige sikres ved stats- eller kommunegaranti eller anden uomtvistelig god sikkerhed. For almennyttigt boligbyggeri kan boligministeren yderligere forhøje lånegrænsen, såfremt den resterende finansiering ikke kan dækkes ved beboerindskud på 6 pct. af låneværdien sammen md lån, som af det almennyttige byggeris landsbyggefond ydes på grundlag af indbetalinger i henhold til lov om boligbyggeri. Lån til om- og tilbygninger af udlejningsejendomme til helårsbeboelse kan ydes inden for en lånegrænse på 75 pct., lån til opførelse af kontor- og forretningsejendomme, hoteller samt ejendomme til industri og håndværk 60 pct. Kommunernes låntagning begrænses, med lempelser for udviklingskommuner og skolebyggeri. Endelig kan nævnes, at der for boligejendomme, kontor- og forretningsejendomme samt hoteller skal stiles efter enhedsprioritering, dvs. at hele belåningen af en ejendom kan finde sted i ét realkreditinstitut, fra 1/1 1975.

Også forslag til lov om ændring af færdselsloven (Hyrevogne) (se 28/10 1969) gennemføres i enighed mellem de 5 største partier, og forslaget om ændring af folketingsvalgloven (se 19/2) der er undergået store ændringer under udvalgsbehandlingen, vedtages ligeledes med alle de 5 partiers stemmer. Antallet af opstillingskredse nedsættes fra de nuværende 126 til 103, nemlig for hovedstadens område fra 22 til 19, for øernes område fra 46 til 39 og for Jyllands område fra 58 til 45. Samtidig flyttes 2 mandater fra Jyllands område til hovedstadens og øernes område. Desuden får syge vælgere på sygehuse eller andre offentlige helbredelses- og plejeinstitutioner samt på plejehjem med overenskomst med kommunalbestyrelsen samt fanger adgang til at stemme pr. brev. Det samme gælder personer, der er ansat i den danske stat og beordret til tjeneste i udlandet og de med disse personer samlevende ægtefæller.

Forslaget om offentlighed i forvaltningen (se 8/10 1969) vedtages enstemmigt. Justitsminister Thestrup har over for det nedsatte udvalg udvalg oplyst, at regeringen vil nedsætte et udvalg til at overveje de problemer vedrørende den personlige retsbeskyttelse, som er forbundet med oprettelse og brug af offentlige og private registre. Endvidere vedtages forslag til lukkelov (se 12/3) enstemmigt med 139 stemmer, men 13 med-

lemmer undlader at stemme. Lovforslaget er under udvalgsbehandlingen ændret således, at de nugældende åbningstider bevares uændrede. Derimod gennemføres det oprindelige lovforslags bestemmelser om, at kommunalbestyrelserne kan fastsætte udvidede åbningstider for butikker i en række tilfælde.

Folketinget færdigbehandler endelig forslag til folketingsbeslutning af Karl Max Rasmussen (s.) om offentlig forebyggende børnetandpleje (se 13/3) der vedtages i ændret skikkelse, og forslag til folketingsbeslutning af Aksel Larsen m. fl. om oprettelse af diplomatisk forbindelse med fem regeringer, der forkastes med 83 (regeringspartierne og Erhard Jakobsen (s.)) stemmer mod 47. Forslaget er under udvalgsbehandlingen begrænset til spørgsmålet om anerkendelse af Nordvietnam. Udenrigsminister Hartling har tilkendegivet, at han vil forhandle med andre lande, specielt de nordiske, om tidspunktet for anerkendelse.

I folketingsåret 1969–70 er der fremsat 197 lovforslag, nemlig 168 regeringsforslag og 29 fremkommet ved privat initiativ. Af de fremsatte lovforslag er 158, heraf 156 regeringsforslag, endeligt vedtaget, medens 39, heraf 12 regeringsforslag, ikke er behandlet til ende eller bortfaldet. Desuden er der fremsat 54 forslag til folketingsbeslutning, hvoraf 12 (8 regeringsforslag og 4 fremkommet ved privat initiativ) er vedtaget. Endvidere er der stillet 9 forespørgsler og fremsat 6 redegørelser af ministre.

Fiskeriets hovedorganisationer ophæver det landsomfattende fiskestop, da det bliver klart, at regeringen ikke vil gribe ind. Formanden for Esbjerg Fiskeriforening, Knud Schrøder erklærer, at Esbjerg-kutterne vil prøve at bryde DASF's blokade.

5. – En ny renteaftale (se 4/3) træder i kraft. Indlånssatserne forhøjes med ½–1 pct. p.a., og sparekasserne har i den forbindelse meddelt, at de føler sig tvunget til også at forhøje udlånsrenten, medens forhøjelsen for bankernes vedkommende går ud over rentemarginalen. Ved den nye aftale afskaffes indlån på 6 måneders opsigelse. For indlån, der hidtil har indestået på 6 måneders opsigelse, forhøjes renten fra 7½ til 8 pct., og opsigelsesfristen nedsættes samtidig til 3 måneder. For indlån på 12 måneders opsigelse fastsættes renten til 9 pct.

7. – De ca. 1.200 lokomotivmænd, som i marts 1969 lammede DSB-trafikken et døgn, er hver ikendt en bod på 250 kr.

9. – Forbundsrepublikken Tysklands præsident Gustav Heinemann ankommer til København på et officielt 3 dages besøg i Danmark. Det er første gang siden 1907 at et tysk statsoverhoved er på officielt besøg.

Den konservative folketingsgruppe har udarbejdet et oplæg til et program for 1970erne, som lægges frem til debat, hvorefter det er meningen, at det skal vedtages på det konservative folkepartis landsmøde til november. For at fremme trivselen på arbejdspladserne foreslås i et af udkastets afsnit, at medarbejderne i virksomheder med over 50 ansatte skal sikres medbestemmelsesret og medansvar ved oprettelse af kontaktorganer og ved, at en medarbejderrepræsentant får indsigt i virksomhedens ledelse. Drejer det sig om et aktieselskab, skal medarbejderne have en repræsentant i bestyrelsen. Alle lønmodtagere skal efterhånden have en funktionærlignende status med fuld dækning for tabt arbejdsfortjeneste under sygdom og ulykke, og gennem lovpligtig forsikring skal der sikres 6 måneders efterløn til efterladte. Inden for visse grænser skal der ydes fuld dækning for tabt arbejdsfortjeneste under efteruddannelse. Denne uddannelse træder i stedet for arbejdsløshedsforsikring og finansieres af en erhvervsuddannelsesfond på bidrag fra virksomheder og ansatte.

Økonomi- og markedsminister Nyboe Andersen giver tilsagn om at lade sig op-

stille som venstres folketingskandidat i Københavns amt.

Fiskeriet er nu genoptaget fra samtlige danske havne med undtagelse af Esbjerg.

10. – På initiativ af formanden for Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeningen (SALA) godsejer A. U. Juhl, opstilles der et program for forhandlinger om løsning af fiskerikonflikten i Esbjerg, der dagen efter godkendes af organisationerne. I programmets første punkt fastslås, at de to fiskeriforeninger anerkender DASF's ret til at få overenskomst for sine medlemmer blandt partsfiskerne, og at strejken og blokaden skal ophøre fra og med 11/6, hvorefter der omgående skal optages forhandlinger om DASF's overenskomstkrav. Forhandlingerne skal i givet fald foregå ved hjælp af en mæglingsmand, og er enighed ikke opnået senest 20/7, står parterne frit.

Landbrugsrådets præsident, folketingsmand Anders Andersen udtaler på rådets halvårsmøde, at der er noget betænkeligt ved, at lokalpatriotiske og prestigebetonede hensyn sinker strukturrationaliseringsprocessen.

15. – Socialminister Nathalie Lind har udpeget formanden for socialreformkommissionen, forstander H. C. Seierup som chef for den nye socialstyrelse og formand for socialstyrelsens styrelsesråd. Socialstyrelsen skal samordne de områder, der hører under direktoratet for børne- og ungdomsforsorg, direktoratet for revalidering og forsorg, direktoratet for statens åndssvageforsorg og direktoratet for mødrehjælpen.

23. – Czekoslovakiets ambassadør i Danmark, Anton Vašek, har anmodet de danske myndigheder om politisk asyl for sig og sin familie. Udenrigsminister Hartling udtaler, at anmodningen vil blive behandlet som enhver anden anmodning om politisk asyl i Danmark.

30. – Markedsminister Nyboe Andersen præsenterer Danmarks forhandlingsoplæg på fællesmarkedsmødet i Luxembourg (se Udlandet, 2/12 1969).